

Vergaderjaar 2019–2020

32 317

JBZ-Raad

LC

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 19 mei 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 17 februari 2020² met het verslag van de informele JBZ-Raad van 23-24 januari 2020, haar brief³ van 3 maart 2020 inzake de situatie aan de Turks-Griekse grens en haar brief⁴ van 10 maart 2020 met het verslag van de JBZ Raad van 4 maart 2020 en de nazending van de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 13 maart 2020. Naar aanleiding hiervan is op 24 maart 2020 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 18 mei 2020 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad,
Van Dooren

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Faber-van de Klashorst (PVV), (voorzitter), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Van Rooijen (50PLUS), Adriaansens (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Van der Burg (VVD), Cliteur (FVD), Doornhof (CDA), Gerbrandy (OSF), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Nanninga (FVD), (ondervoorzitter), Van Pareren (FVD), Veldhoen (GL), Vos (PvdA) en De Vries (Fractie-Otten).

² *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KR.

³ *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KV.

⁴ *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KW.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 24 maart 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 17 februari 2020⁵ met het verslag van de informele JBZ-Raad van 23–24 januari 2020, uw brief⁶ van 3 maart 2020 inzake de situatie aan de Turks-Griekse grens en uw brief⁷ van 10 maart 2020 met het verslag van de JBZ Raad van 4 maart 2020 en de nazending van de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 13 maart 2020. De leden van de fracties van de **PvdA** en **GroenLinks** gezamenlijk, en de leden van de fracties van **D66**, de **PVV** en de **ChristenUnie** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen. Het lid van de fractie van de **OSF** sluit zich graag aan bij de vragen van de fracties van de PvdA en GroenLinks.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks

Bent u bekend met het feit dat inmiddels zes lidstaten, te weten Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Portugal, Finland en Kroatië, hebben aangegeven het verzoek van Griekenland in te willigen om 2500 alleenstaande minderjarige vluchtelingen op te nemen? Bent u met de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks eens dat hierdoor voor de Europese Commissie er voldoende lidstaten zijn om de opvang van deze kinderen te coördineren? Zo ja, bent u ook bereid om kinderen op te nemen? Zo ja, hoeveel kinderen? Zo nee, waarom niet?

In de aangenomen motie Voordewind c.s.⁸ wordt gesproken over een constructieve houding en een structurele oplossing. Wat verstaat u onder constructieve houding en structurele oplossing? Bent u bereid om in overleg te treden met de gemeenten die hebben aangegeven de kinderen te kunnen opvangen over de uitvoering. Zo nee, waarom niet?

Tijdens het algemeen overleg in de Tweede Kamer op 11 maart 2020 over de JBZ-Raad van 12-13 maart 2020 heeft u aangegeven hulpgoederen naar de kampen in Griekenland te zullen sturen.⁹ Wanneer vangt het transport aan, zo vragen de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie vernemen graag van u wat de inzet van de Nederlandse regering is bij de ondersteuning van Griekenland in de verbetering van opvang van vluchtelingen op de eilanden. Hierbij zouden deze leden graag expliciete aandacht willen voor de mogelijkheid dat het coronavirus ook uitbreekt bij de vluchtelingen in de kampen op onder andere Lesbos. Welke bijstand kunnen de Griekse autoriteiten verwachten van Nederland en de Europese Commissie?

⁵ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KR.

⁶ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KV.

⁷ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KW.

⁸ Kamerstukken II, 2019–2020, 32 317 nr. 608, Motie van het lid Voordewind c.s. over Griekenland onder coördinatie van de Europese Commissie meer ondersteunen.

⁹ Chris Koenis, «Nederland stuurt extra hulpgoederen en experts naar Griekenland», NRC 11 maart 2020, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/11/nederland-stuurt-extra-hulpgoederen-en-experts-naar-griekenland-a3993391>.

Hoe interpreteert u de uitdrukking «gepaste aandacht voor de situatie van alleenstaande minderjarige kinderen op de eilanden» (zoals genoemd in verslag van JBZ-Raad van 4 maart 2020) en op welke wijze wilt u de Europese Commissie steunen in haar pleidooi voor deze gepaste aandacht? Graag vernemen de leden van de D66-fractie hoe u aankijkt tegen de diverse initiatieven van meer dan twintig Nederlandse gemeenten om minderjarige kinderen op te nemen.¹⁰

Graag vernemen de leden van de D66-fractie in een aparte brief uw visie op de wijze waarop het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel (GEAS) zou moeten worden hervormd en wat de contouren zouden moeten zijn van een EU-crisismechanisme om de EU beter voor te bereiden op crisissituaties. Deze brief zou de basis kunnen zijn voor een mondeling overleg met u over dit onderwerp, zodra dit in verband met de coronacrisis weer mogelijk is.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie lezen in het verslag van de informele JBZ-Raad van 23–24 januari 2020 het volgende:

«De Commissie deelde haar zorgen over de migratiedruk op de Oostelijke Mediterrane route en de Westelijke Balkanroute. Wat betreft de Centraal Mediterrane route noemde zij het succes van legale kanalen, zoals het Emergency Transit Mechanism in Niger, en vrijwillige terugkeer uit Libië in het tegengaan van irreguliere migratie en het voorkomen van mensensmokkel.»¹¹

Hier wordt gesproken over «legale kanalen». Kunt u een overzicht geven van alle «legale kanalen» in dit kader en de Nederlandse betrokkenheid daarbij? Kunt u tevens aangeven welke concrete rol het Marrakeshpact speelt bij deze «legale kanalen»?

De meest recente factsheet¹² van de UNHCR over het Emergency Transit Mechanism in Niger stelt:

«UNHCR has received a total of 6,351 resettlement pledges for the Libya-Niger situation from the following countries, including 4,411 places specifically for evacuees from Libya and refugees registered in Niger. Countries who have provided pledges include: Belgium, Canada, Finland, France, Germany, Italy, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Sweden, Switzerland, the United Kingdom and the United States of America. As of 9 February 2020, 2,445 evacuated refugees have departed from Niger to resettlement countries.»

Kunt u per land aangeven hoeveel «resettlement pledges» er zijn afgegeven? Kunt u daarbij specifiek aangeven welke criteria er gehanteerd zijn voor de Nederlandse bijdrage? Heeft Nederland naast dit project in Niger voor andere «legale kanalen» in het kader van migratie nog meer van zulke «resettlement pledges» afgegeven? Zo ja, voor welke «legale kanalen» en in welke aantallen? Zijn er inmiddels personen middels dit project vanuit Niger naar Nederland als «resettlement country» vertrokken? Zo ja, hoeveel en uit welke landen zijn deze personen oorspronkelijk afkomstig? Hoeveel personen zijn vanuit eventuele andere projecten in dit kader door Nederland als «resettlement country» opgevangen en uit welke landen zijn deze personen oorspronkelijk afkomstig? Welke voornoemde landen met afgegeven «resettlement

¹⁰ Zie: Floor Boon, «Gemeenten willen asielkinderen opvangen, ook al is het land erop tegen», NRC 12 maart 2020, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/12/gemeenten-willen-asielkinderen-opvangen-ook-al-is-het-land-erop-tegen-a3993574>.

¹¹ *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KR, blz. 4.

¹² UNHCR, «Emergency Transit Mechanism» maart 2020, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/74390.pdf>.

pledges» hebben inmiddels personen uit Niger opgevangen en in welke aantallen per land, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Op bladzijde 10 van het verslag van de informele JBZ-Raad van 23–24 januari 2020 lezen deze leden het volgende: *«De externe dimensie van het migratiebeleid kwam ook aan bod, waarbij Nederland pleitte voor een sterkere verbinding tussen de interne en externe dimensie van het asiel- en migratiebeleid en steun uitsprak voor de whole-of-government, whole-of-migration-route approach waarover gesproken is onder het Finse voorzitterschap. Deze benadering behelst de koppeling en inzet van relevante beleidsterreinen op kritische punten langs de migratieroute om zo veel mogelijk migratiedoelstellingen te behalen. Meerdere lidstaten noemden de noodzaak om tot partnerschappen met landen van transit en herkomst te komen en benadrukten terugkeersamenwerking als prioriteit.»*

Kunt u aangeven wat er wordt bedoeld met «kritische punten langs de migratieroute om zo veel mogelijk migratiedoelstellingen te behalen»? Wat zijn deze «kritische punten» en waarom en voor wie zijn deze kritisch? Op welke te behalen migratiedoelstellingen wordt hier gedoeld? Kunt u aangeven of met deze aanpak ingezet wordt op het institutionaliseren van migratie naar de EU en in hoeverre deze aanpak samenhangt met het Marrakeshpact?

In de brief van 3 maart 2020 over de situatie aan de Turks-Griekse grens lezen de leden van de PVV-fractie: *«Vanwege het aanhouden van de oorlog en de verslechtering van de economische situatie in Turkije is het draagvlak onder de Turkse bevolking voor voortdurende opvang sterk afgenomen. Dat geldt temeer voor de opvang van additionele vluchtelingen.»*¹³

In deze brief houdt u rekening met het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen onder de Turkse bevolking. Kunt u aangeven waarom er géén rekening wordt gehouden met het (lokale) draagvlak voor dergelijke opvang onder de eigen Nederlandse bevolking? Kunt u uitsluiten dat – nu er in Turkije minder draagvlak is – er extra «vluchtelingen» vanuit Turkije in Nederland zullen worden opgevangen? Zo nee, op welke wijze gaat u het (lokale) draagvlak in Nederland beoordelen en hiermee rekening houden?

Voorts stelt u in deze brief: *«De dreiging van een nieuwe instroom vanuit Syrië zet aan Turkse zijde druk op de afspraken die het land sinds 2015 heeft gemaakt met de EU, resulterend in de EU-Turkije Verklaring. Op basis van deze afspraken heeft Turkije sinds maart 2016 maatregelen genomen tegen irreguliere migratie naar de EU, terwijl de EU het land helpt met de financiering van projecten ten behoeve van personen die kwalificeren voor permanente bescherming.»*¹⁴

Hoeveel «personen die kwalificeren voor permanente bescherming» betreft dit sinds maart 2016? Uit welke landen zijn zij afkomstig? Zijn er vanuit deze groep personen ook mensen naar Nederland overgebracht? Zo ja, hoeveel en met welke nationaliteiten? Hoeveel personen uit deze groep zijn sinds maart 2016 door andere lidstaten opgevangen?

Verder lezen de leden van de PVV-fractie in deze brief:

«Op dit moment zijn er geen signalen dat grootschalige grensoverschrijdingen van Turkije richting de EU plaatshebben. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) meldt dat zich op dit moment ten minste 13.000 personen aan de Grieks-Turkse landsgrens bevinden. Dit betreffen overigens geen recente vluchtelingen uit Noordwest Syrië, daar Turkije de

¹³ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KV, blz. 2.

¹⁴ Idem.

grens met Syrië nog steeds gesloten houdt. Er lijken nog weinig personen daadwerkelijk de landsgrens te zijn overgestoken. VN-agentschappen zijn ter plaatse en stellen humanitaire hulp (water, voedsel, dekens) ter beschikking waar nodig. Voorts geeft UNHCR aan dat er op 1 en 2 maart ca 1200 personen zijn aangekomen op de Egeïsche eilanden. Dit is een stijging in vergelijking met de dagelijkse aankomsten in afgelopen weken. De spanningen op de Griekse eilanden, met name op Lesbos, nemen al enige tijd toe. De inwoners van deze eilanden blokkeerden de afgelopen dagen wegen en probeerden bootjes af te houden.»¹⁵

Eerzijds stelt u dat er geen signalen zijn dat «grootschalige grensoverschrijdingen van Turkije richting de EU plaatshebben» en «lijken nog weinig personen daadwerkelijk de landsgrens te zijn overgestoken», maar constateert u tegelijkertijd dat er in slechts twee dagen tijd ca. 1200 personen zijn aangekomen op de Egeïsche eilanden. Kunt u aangeven bij welke aantallen er sprake is van «grootschalige grensoverschrijdingen», zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

In het verslag van de JBZ-Raad van 4 maart¹⁶ lezen de leden van de ChristenUnie-fractie dat Nederland de Europese Commissie steunt in haar pleidooi voor gepaste aandacht voor de situatie van alleenstaande minderjarige kinderen op de eilanden. Wat verstaat u onder «gepaste aandacht»? Betreft u bij de beoordeling van wat gepaste aandacht is de inhoud van het Verdrag inzake de rechten van het kind, met name artikel 22 uit dit verdrag? Zo ja, hoe past u dit verdrag in het onderhavige geval toe. Zo nee, waarom niet?

Onder meer 2500 minderjarige alleenstaande kinderen zijn de grens van Europese Unie overgestoken. Griekenland heeft een beroep gedaan op de mede EU-lidstaten om deze kinderen op te nemen. Bent u het met de leden van de ChristenUnie-fractie eens dat het (door Nederland ondertekende) Verdrag inzake de rechten van het kind Nederland in ieder geval moreel sterk aanspoort om aan dit verzoek gevolg te geven, gezien het feit dat deze kinderen binnen de Europese Unie verblijven en het opvangen van deze kinderen een te grote zorg voor Griekenland alleen is?

De leden van de ChristenUnie-fractie sluiten zich graag aan bij het verzoek van de leden van de D66-fractie om een aparte brief van u te ontvangen omtrent de hervorming van het GEAS en de contouren van een EU-crisismechanisme.

De vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad ziet uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad,
Faber-van de Klashorst

¹⁵ Idem.

¹⁶ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KW.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 mei 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad van de Eerste Kamer hebben op 24 maart jl. vragen gesteld aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid naar aanleiding van de brieven van de JBZ-Raden van januari en maart 2020 alsmede de brief inzake de situatie aan de Turks-Griekse grens van 3 maart en de nazending van de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 13 maart jl.¹⁷ Hierbij ontvangt uw Kamer een reactie op deze aanvullende vragen, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken.

Antwoord op de vragen van de leden van de fracties PvdA, Groenlinks, D66 en ChristenUnie

Leden van de fracties van ChristenUnie, D66, GroenLinks en de PvdA hebben verschillende vragen gesteld over de situatie van vluchtelingen en migranten op de Griekse eilanden. Vooropgesteld zij dat het kabinet de zorgen van uw Kamer deelt over de risico's van een uitbraak van COVID-19 in de opvangkampen op de Griekse eilanden. Dat is ook de reden waarom het kabinet de situatie nauwlettend volgt en in verschillende contacten met Europese en Griekse partners aandacht vraagt voor het doorvoeren van adequate maatregelen. Het blijft de primaire verantwoordelijkheid van de Griekse autoriteiten om dergelijke maatregelen te treffen. Daarin verdient Griekenland evenwel steun van de Europese Commissie, de agentschappen en de lidstaten.

Griekenland is, net als andere Europese lidstaten, bezig om passende maatregelen te treffen in de strijd tegen COVID-19. Hierbij zijn de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden een aandachtspunt. De Griekse autoriteiten hebben specifieke maatregelen getroffen om de kans op een uitbraak aldaar te verkleinen. Zo worden nieuwe aankomsten niet toegelaten tot de hotspots; zijn asielprocedures, registratie en beroep tijdelijk opgeschort; is er actieve bewustwording en informatievoorziening aan migranten en vluchtelingen; zijn gezamenlijke ruimtes gesloten en worden activiteiten tijdelijk gestaakt, is er een avondklok ingesteld en zijn er speciale medische eenheden opgezet.

De situatie op met name de Griekse eilanden blijft, zeker ook in relatie tot COVID-19, uiterst kwetsbaar. De Europese Commissie, UNHCR, IOM en andere hulporganisaties ondersteunen Griekenland waar mogelijk om o.a. de gezondheidszorg te versterken en preventie te bevorderen. Daarnaast werken UNHCR, IOM en de Europese Commissie samen met de Griekse autoriteiten aan extra noodopvang, op de eilanden maar vooral op het vasteland waar de medisch meest kwetsbare mensen vanaf de eilanden naar worden overgebracht.

Overigens is de «transfer» van kwetsbare migranten vanaf de Griekse eilanden naar het vasteland al geruime tijd staand Grieks beleid. In 2020 zijn al ruim 12.700 migranten van de Griekse eilanden overgebracht naar het vasteland. Dit is meer dan het totaal aantal aankomsten op de Griekse eilanden in dezelfde periode (circa 7.300). Op de korte termijn is Griekenland voornemens andermaal een grote groep kwetsbare migranten naar

¹⁷ Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KR, Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KV, Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KW.

het vasteland over te plaatsen en in daartoe beschikbaar gestelde opvang centra, leegstaande hotels en appartementen onder te brengen.

Daarnaast geldt dat Griekenland, net als andere lidstaten gebruik kan maken van Europese crisismechanismen. Daarmee kunnen lidstaten acute *in-kind* assistentie verlenen. Eerder dit jaar hebben lidstaten, waaronder Nederland, meer dan 90.000 hulpgoederen aangeboden aan Griekenland. Nederland heeft 71 generatoren, 4.300 kussens, 6 tenten en 1.900 nooddekens aan Griekenland geleverd. Deze hulpgoederen zijn op 12 maart jl. in Griekenland aangekomen. Via dit mechanisme heeft Griekenland ook om steun gevraagd in relatie tot COVID-19. In reactie hierop heeft Nederland een »hospitainer» geleverd. Dit betreft een mobiel hospitaal met 62 bedden, waarvan 2 bedden geschikt voor intensive care en 2 bedden voor medium care.

Tevens kan de EUR 700 mln in het kader van het EU Actieplan voor Griekenland worden ingezet om de gezondheidszorg en de opvangomstandigheden voor kwetsbare migranten, waaronder alleenstaande minderjarigen, te verbeteren. Daarnaast heeft de Europese Commissie het voorstel gedaan om in de strijd tegen de gevolgen van COVID-19 het Emergency Support Instrument te activeren, waar alle EU-lidstaten gebruik van zullen kunnen maken om maatregelen te financieren.

Ook heeft de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking via het Nederlandse Rode Kruis (NRK) EUR 500.000 beschikbaar gesteld om het regionale appeal van de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) te ondersteunen. Een deel van dit IFRC-plan betreft humanitaire activiteiten in Griekenland, waaronder in en rondom de opvangfaciliteiten op de eilanden. Dit zal onder meer ingezet worden om de acute noden op het gebied van water- en sanitaire voorzieningen, gezondheidszorg en bescherming te lenigen.

In reactie op de vragen van de leden van de fracties van de PvdA, Groenlinks en D66 omtrent het herplaatsen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen, herhaal ik het standpunt dat het kabinet niet voornemens is om bij te dragen aan de *ad hoc* exercitie om amv's te herplaatsen. In reactie op vragen van leden van verschillende fracties, kan het kabinet uw Kamer informeren dat een beperkt aantal lidstaten voornemens is om hier in verschillende mate aan bij te dragen. Hierover zijn deze lidstaten separaat met de Europese Commissie en Griekenland in overleg. Zover het kabinet bekend is, hebben Luxemburg en Duitsland recent circa 60 amv's herplaatst vanuit Griekenland. Mede gelet op de bredere impact van COVID-19, waaronder op de Griekse vreemdelingenketen, is naar verwachting veel tijd gemoeid met het herplaatsingsproces en zal het geruime tijd duren voordat ook in de betreffende overige lidstaten amv's worden herplaatst.

Het kabinet heeft uiteraard kennisgenomen van de oproep van meerdere organisaties en gemeenten in Nederland om deel te nemen aan het initiatief van een aantal EU lidstaten om alleenstaande minderjarigen te herplaatsen. De totale groep alleenstaande minderjarige asielzoekers in Griekenland bestaat uit circa 5.100 kinderen, waarvan nog circa 1.300 op de Griekse eilanden. Het overgrote deel betreft jongens (91%), vooral in de leeftijdscategorie tussen 16–18 jaar, en is afkomstig uit Afghanistan (44%), Pakistan (22%) en in mindere mate Syrië (11%).

Nederland is geen voorstander van ad hoc relocatie, aangezien dit niet bijdraagt aan een duurzame oplossing. Het stimuleert mensensmokkelaars om steeds weer nieuwe groepen migranten en vluchtelingen te verleiden om de gevaarlijke oversteek vanuit Turkije te maken. Ook

stimuleert herplaatsing gezinnen om hun kinderen vooruit te sturen in de hoop en verwachting in het kader van gezinshereniging na te kunnen reizen. De ervaring leert althans dat het in de praktijk veelal niet gaat om verweesde kinderen, maar om (vooruitgestuurde) alleenreizende adolescenten. Als eenmaal de asielaanvraag is ingewilligd, zo is ook de ervaring in Nederland, volgt in het merendeel van de gevallen al spoedig een verzoek om gezinshereniging/nareis van de overige gezinsleden. Zo heeft circa 90% van alle alleenstaande minderjarige asielzoekers waarvan de asielaanvraag in 2019 in Nederland is ingewilligd een aanvraag ingediend voor de nareis van zijn of haar gezinsleden. Het kabinet wil deze praktijk niet verder stimuleren door bij te dragen aan de herplaatsing van deze groep, en kiest voor het structureel verbeteren van hun situatie in Griekenland.

Dit heeft geleid tot een Grieks-Nederlands initiatief dat is gericht op de spoedige realisatie van een voogdijstelsel voor alleenstaande minderjarige asielzoekers en de duurzame verbetering van hun opvang en bescherming. Dit Grieks-Nederlandse samenwerkingsverband zal bestaan uit drie elementen: 1) het opzetten van een voogdijvoorziening in Griekenland, 2) het opzetten en organiseren van opvang van alleenstaande minderjarige asielzoekers in opvangvoorzieningen, kleinschalige begeleid wonen projecten en bij gastouders en 3) het bieden van hulp bij het begeleiden van alleenstaande minderjarigen nadat zij de asielprocedure hebben doorlopen. Dit sluit aan op de Europese inzet gericht op capaciteitsopbouw waaraan ook de huidige Griekse regering sterk is geïnteresseerd. De Tweede Kamer is recent met een aparte brief over dit samenwerkingsinitiatief geïnformeerd.¹⁸ De verdere details van het voorstel worden momenteel nader uitgewerkt in nauwe samenwerking met de Griekse autoriteiten.

Het kabinet hecht eraan om te benadrukken dat het in beginsel aan de Griekse autoriteiten is om deze en andere verbeteringen verder door te voeren. De Europese Commissie en lidstaten, waaronder Nederland, ondersteunen de Griekse autoriteiten hierbij uiteraard waar nodig. Deze verbeteringen dienen in lijn te zijn met de nationale en internationale wet- en regelgeving, waaronder het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Het kabinet heeft hier meermaals toe opgeroepen. Voorts geeft het kabinet, in reactie op de vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie met betrekking tot het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), aan van mening te zijn dat deze inzet in Europees verband in lijn is met de verplichtingen van Nederland onder het IVRK.

Het bovenstaande laat onverlet dat het kabinet de bereidheid van gemeenten waardeert om meer minderjarigen op te vangen en ziet dit als een sympathiek gebaar. Het kabinet hoopt dat deze bereidheid zich tevens uit in een (grotere) bijdrage aan snellere huisvesting van de circa 5.000 statushouders, waaronder een aanzienlijk aantal gezinnen met minderjarige kinderen, die bij ontstentenis van deze huisvesting nog altijd op een COA-locatie verblijven. Hoe sneller zij worden gehuisvest, hoe sneller zij kunnen beginnen aan hun integratie in hun nieuwe gemeenschap en in Nederland een toekomst kunnen opbouwen.

In reactie op het verzoek van de leden van de D66-fractie en de leden van de ChristenUnie-fractie om een aparte brief omtrent de hervorming van het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel (GEAS) en de contouren van een EU-crisismechanisme, verwijst het kabinet naar de inzet van het

¹⁸ Kamerbrief Grieks-Nederlandse samenwerking ter verbetering van de situatie alleenstaande minderjarige asielzoekers in Griekenland

kabinet zoals verwoord in het document «*A Renewed European Agenda on Migration*».¹⁹ Dit document vindt u als bijlage²⁰ bij deze brief. Uw Kamer zal daarnaast worden geïnformeerd over het standpunt van het kabinet als de Europese Commissie het nieuwe asiel- en migratiepakket heeft gepresenteerd.

De inzet zoals beschreven in «*A Renewed European Agenda on Migration*» is nog steeds actueel. Het kabinet pleit voor een versterkt en gemoderniseerd asielstelsel wat het hoofd kan bieden aan de uitdagingen van vandaag en morgen, inclusief de effecten van COVID-19. Leidend beginsel voor het kabinet blijft, dat een effectief, goed functionerend GEAS onontbeerlijk is voor een goed functionerend Schengen-gebied. Daarom acht het kabinet het van essentieel belang dat secundaire migratie wordt voorkomen, en het traditionele op rechten geënte systeem wordt gecomplementeerd met een sterk systeem van regels, zonder hierbij solidariteit uit het oog te verliezen. Beoogde verbeteringen zijn onder andere: de ontwikkeling en implementatie van een verplichte buitengrensprocedure, het verder harmoniseren van asielprocedures en opvangvoorzieningen, gerichte EU-bijstand en capaciteitsopbouw waar nodig en streng toezicht door EASO (het Europees asielagentschap) op de implementatie van het *acquis* door de lidstaten en krachtige handhaving door de Europese Commissie. Andere verbeteringen zouden zijn: het beperken van voorzieningen in geval van niet-medewerking van de asielzoeker en uitbreiding van de mogelijkheden voor terugkeer. Vanuit het oogpunt van solidariteit met, en ter voorkoming van een asielcrisis in, lidstaten van aankomst, vindt het kabinet dat in het geval van een aanhoudende, disproportionele asieldruk op de betreffende lidstaat een EU-brede herplaatsing van asielzoekers met een kansrijk verzoek moet plaatsvinden. Solidariteit onder de bovengenoemde omstandigheden zou zijn plaats krijgen in een zogenaamd crisismechanisme, waaraan gerefereerd wordt in het verslag van de JBZ-Raad van 4 maart jl.²¹ Een dergelijk mechanisme maakte al deel uit van het voorstel van de Commissie omtrent wijziging van de Dublinverordening uit 2016.

De Europese Commissie is voornemens zo spoedig mogelijk en nog voor het Duitse Voorzitterschap het nieuwe asiel- en migratiepact te presenteren en heeft eerder aangegeven dat een crisismechanisme daar onderdeel van zal zijn. Het kabinet zal uw Kamer dan uiteraard, via de gebruikelijke weg, informeren over het standpunt van het kabinet ten aanzien van deze voorstellen en eventuele aanpassingen van zijn inzet.

Antwoord op vragen van de leden van de PVV-fractie

Voorts vragen de leden van de PVV-fractie om verduidelijking van de verwijzing naar enkele legale migratiekanalen. Het gaat hier om kanalen waarbij vluchtelingen uit een onveilige omgeving worden teruggebracht naar het land van herkomst of naar een Emergency Transit Mechanism (ETM) zoals in Niger en Rwanda bestaat. Hierover is uw Kamer op verschillende momenten geïnformeerd.²² Nederland steunt deze financieel zowel bilateraal als via EU-kanalen ETMs en ook het werk van IOM om migranten vrijwillig terug te laten keren naar landen van herkomst uit met name Libië. Tevens draagt Nederland bij aan herves-

¹⁹ A renewed European Agenda on Migration, Kamerstukken II, 2018–2019, 35 078, nr. 1, 21 501-20, nr. 1450

²⁰ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning.

²¹ Verslag JBZ-Raad van 4 maart 2020, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/03/10/tk-bijlage-verslag-van-de-bijeenkomst-van-de-raad-justitie-en-binnenlandse-zaken-op-4-maart-2020-in-brussel>.

²² Zie bijvoorbeeld Kamerstukken I 2017/18, 34 215, AE, 2018/19, 34 585, C

tiging vanuit Libië geëvacueerde vluchtelingen via de ETMs. Het Global Compact voor Veilige Geordende en Reguliere Migratie (GCM) is een algemeen diplomatiek instrument om landen te bewegen tot effectieve migratiesamenwerking conform de integrale migratieagenda²³; het speelt geen concrete rol bij de genoemde migratiekanalen. Immers, de GCM ziet niet op vluchtelingen.

Nederland is een van de landen die bijdragen aan hervestiging vanuit Libië geëvacueerde vluchtelingen via het ETM in Niger. Nederland heeft in 2018 en 2019 een hervestigingsmissie naar het ETM in Niger uitgevoerd in welk kader op voordracht van de UNHCR voornamelijk Eritrese vluchtelingen naar Nederland zijn hervestigd. Voor dit jaar (2020) stond ook een missie gepland, maar in verband met de veiligheidssituatie in Niger en de huidige situatie betreffende COVID-2019 is op dit moment nog niet bekend wat mogelijk zal zijn. In de brief aan de Tweede Kamer inzake de Voortgang van de Integrale Migratieagenda van 14 oktober 2019 heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd over de Nederlandse inzet op hervestiging voor 2020.

In reactie op de vraag over de migratiedoelstelling, meldt het kabinet dat deze is bedoeld om de irreguliere instroom richting Europa te beheersen en effectief met landen van herkomst en transitlanden daarop samen te werken, conform de Integrale Migratieagenda van het kabinet.²⁴ Kritische punten op de migratieroute zijn plekken van waar migranten naar Europa trekken, maar ook plaatsen waar mensensmokkel en of -handel plaatsvindt en waar migranten vast komen te zitten. Het kabinet werkt zowel in EU-verband als met internationale organisaties aan alle Nederlandse prioriteiten op de migratieroute.

In reactie op vragen van leden van de PVV-fractie m.b.t. de opvang van vluchtelingen in Turkije, wijst het kabinet op het feit dat Turkije al geruime tijd het grootste opvangland in de wereld is. Volgens cijfers van UNCHR verblijven rond de 4 miljoen vluchtelingen in Turkije, waaronder ruim 3.6 miljoen Syriërs en de aanspraak van deze mensen op bescherming wordt erkend. De voortdurende opvang van zo'n grote groep vergt veel van de lokale gemeenschappen, wat ook consequenties heeft voor het draagvlak onder de lokale bevolking. Daar dient rekening mee te worden gehouden, net als dat het kabinet ook rekening houdt met het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen in Nederland doet. Korthedshalve verwijst het kabinet naar de Integrale Migratieagenda.²⁵

De EU en Turkije zijn onverminderd gebonden aan de EU-Turkije Verklaring. Zoals het kabinet aangaf in de Kamerbrief van 3 maart jl. betreft de situatie aan de Turks-Griekse grens is Nederlandse inzet is er de komende tijd op gericht om te zorgen voor handhaving van de EU-Turkije Verklaring.

Turkije verleent kwalitatief hoge opvang en daarin verdient Turkije steun van de EU. Dat gebeurt onder andere via projecten die worden gefinancierd via de Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije. Met deze projecten wordt onder meer financiële ondersteuning geboden aan 1.7 miljoen vluchtelingen om in de dagelijkse basisbehoeftes te kunnen voorzien. Daarnaast is toegang voor ruim 685.000 kinderen tot onderwijs gerealiseerd en wordt toegang tot de gezondheidszorg bevorderd. Zo zijn tot nu

²³ Zie bijvoorbeeld Kamerstukken I 2018/19, 34 964. D, F, I, K, M, N en O.

²⁴ De Integrale Migratieagenda, Kamerstukken II 2017/18, 19 637, nr. 2375.

²⁵ De Integrale Migratieagenda, Kamerstukken II 2017/18, 19 637, nr. 2375.

toe meer dan 9 miljoen gezondheidsconsultaties uitgevoerd en circa 650.000 kinderen gevaccineerd.²⁶

Wat betreft de hervestiging van Syrische vluchtelingen vanuit Turkije op grond van de EU-Turkije Verklaring, informeert het kabinet uw Kamer dat sinds 4 maart 2016 tot 1 april 2020 circa 26.840 vluchtelingen zijn hervestigd vanuit Turkije naar de EU²⁷, waarvan ongeveer 4.660 Syriërs naar Nederland.²⁸ Voor recente data over de hervestiging vanuit Turkije naar een ander land dan Nederland is de UNHCR-website te raadplegen.²⁹

Tot slot meldt het kabinet dat geen sprake was van illegale grootschalige grensoverschrijdingen aan de landgrens van Turkije en de EU. Sinds 27 maart zijn alle migranten die zich aan de Grieks-Turkse landgrens bevonden, met behulp van de Turkse autoriteiten, overgebracht naar quarantainefaciliteiten in de buurt van Edirne. Er zijn gelet op de aantallen migranten langs de Turks-Griekse grens in maart, weinig migranten daadwerkelijk de landgrens overgestoken. Op 1 en 2 maart was wel een piek van irreguliere aankomsten zichtbaar via de zee grens met circa 800 aankomsten op 1 maart en 665 aankomsten op 2 maart. Deze stijging nam na 2 maart weer af. In totaal zijn er tussen 28 februari en 29 maart circa 2.750 aankomsten geregistreerd (2.290 over de zee en 460 over de landsgrens).

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol

²⁶ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf

²⁷ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20200318_managing-migration-eu-turkey-statement-4-years-on_en.pdf

²⁸ <https://ind.nl/over-ind/Cijfers-publicaties/Paginas/Asieltrends.aspx>

²⁹ <https://www.unhcr.org/resettlement-data.html>